

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ СПИРИДОНОВСКА И ПОПОВСКИ v. РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр. 40676/11)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

19 Октомври 2017

Оваа пресуда е конечна но може да биде предмет на редакциски измени.

Во предметот Спиридоновска и Поповски v. Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Прв Оддел), заседавајќи во Совет составен

од:

Aleš Pejchal, *Претседател*

Krzysztof Wojtyczek,

Jovan Plevski, *судии*

и Renata Degener, *Заменик Секретар на Одделот,*

Расправаше на нејавна седница на 26 Септември 2017 година, и

Ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ПОСТАПКА

1. Предметот беше инициран со жалба (бр. 40676/11) против Република Македонија поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи (“Конвенцијата”) од страна на двајца македонски државјани, Г-ѓа Билјана Спиридоновска и Г-дин Чедомир Поповски (“жалителите”) на 23 Јуни 2011 година. На жалителите им беше дозволено самите да се застапуваат (Правило 36 од Правилата на Судот).

2. Македонската Влада (“Владата”) беше застапувана од нејзиниот агент, Г-дин К. Богданов.

3. Жалителите тврдеа дека вонредното поништување на конечното решение за денационализација донесено во нивна корист, било во спротивност со принципот на правна сигурност и ги повредило нивните имотни права.

4. На 7 Март 2013 година ваквите наводи беа доставени до Владата.

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

5. Жалителите се родени во 1954 и 1951 година, соодветно и живеат во Куманово.

A. Историјат на случајот

6. На 23 Август 1948 година парцела земјоделско земјиште („земјиштето,“) била одземена од В.Р. почината баба на жалителите, врз основа на Акт за експропријација („првиот акт за одземање,“) издаден од Градски Народен Одбор во градот Куманово. Според првиот акт за одземање, вкупната површина на земјиштето била шест *шиник* (*шиник* – стара мерка за земјишна површина (видете параграф 25 подолу)).

7. На 20 Октомври 1948 година бил издаден втор акт за одземање кој се однесувал на земјишна парцела која ја поседувала В.Р. Во вториот акт за одземање не била специфицирана површината на земјата која требала да се одземе.

8. На 17 Декември 1948 година Комисијата за експропријација донела решение за експропријација со кое биле потврдени горе наведените експропријации на

фактичкиот имот на В.Р. Согласно решението вкупната површина на експроприраната земја била 3,349 квадратни метри.

9. Со конечна судска одлука во оставинска постапка од 19 Јануари 2001 година, секој жалител бил огласен за наследник на по една половина од одземеното земјиште од нивната почината баба. Согласно оваа одлука, површината на предметното земјиште била шест *шиник*.

Б. Постапка за денационализација

10. На 15 Февруари 2001 година жалителите отпочнале постапка за денационализација според Законот за денационализација барајќи враќање на одземеното земјиште од нивната баба. Во поткрепа на нивното барање тие го поднеле првиот акт за одземање (види параграф 6 погоре). Примероци од барањето за денационализација и придружните документи биле доставени до Јавниот Правобранител. Произлегува дека Јавниот Правобранител не доставил никаков одговор на барањето.

11. На 25 Јуни 2001 година Комисијата за денационализација Куманово (дел од Министерството за финансии) („Комисија за денационализација,“) направила увид на лице место и утврдила дека на предметното земјиште не постојат никакви објекти.

12. На 14 Јануари 2002 година Комисијата за денационализација го прифатила барањето за денационализација на жалителите и одлучила да им се врати во сопственост земјишната парцела во вкупна површина од 8,309 м² која, како што било наведено во актот, кореспондира со шест *шиник* („решението за експропријација,“). Во актот било наведено дека земјиштето било одземено врз основа на првиот акт за експропријација (види параграф 6 погоре). Преку *proprio motu* (по сопствено) разгледување исто така се утврдило дека предметното земјиште било дел од поголема парцела неизградено земјиште во државна сопственост.

13. Се чини дека на Јавниот Правобранител му бил доставен примерок од актот но не вложил жалба против истиот. Како последица, актот станал правосилен на 18 Јуни 2002 година.

14. На 27 Јуни 2002 година вкупната површина на земјиштето била воведена во владение на вториот жалител. Тогаш жалителите го запишале своето право на сопственост во надлежниот Катастар на недвижности.

15. Со решение од 15 Април 2003 година кое станало правосилно на 16 Мај 2003 година, првостепениот суд во Куманово во вонпроцесна постапка, го прифатил барањето на жалителите, за Државата која била застапувана од Јавниот Правобранител да се изврши идентификација на површината од земјиштето кое им припаѓало на нив (8,309 м²) од поголемата земјишна парцела која припаѓала на државата. Со ова решение жалителите станале сопственици на посебна парцела со вкупна површина од 8,309 м².

В. Постапка после решението за денационализација

1. Барање за привремена мерка

16. Во Октомври 2003 година Јавниот Правобранител поднел барање да им се забрани на жалителите да го оттуѓуваат земјиштето бидејќи земјиштето кое им било

вратено не кореспондирало со земјиштето кое било одземено од нивниот починат предок во смисла на површината.

17. На 28 Октомври 2003 година основниот суд Куманово го одбил ваквото барање со образложение дека земјиштето било вратено на жалителите врз основа на решение за денационализација. Исто така, не била иницирана постапка согласно член 63 од Законот за денационализација (види параграф 37 подолу) од страна на трето лице.

18. На 1 Јули 2004 година Апелациониот суд Скопје го потврдил ова решение истакнувајќи дека Јавниот Правобранител учествувал во постапката за идентификација на земјиштето (види параграф 15 погоре).

2. Барање на Јавниот Правобранител за делумно огласување на ништовно на решението за денационализација

19. На 7 Октомври 2003 година Јавниот Правобранител побарал во управна постапка решението за денационализација согласно член 267 (1)(5) од Законот за општа управна постапка (види параграф 37 подолу) да се огласи за делумно ништовно во врска со дел од земјиштето кое им било вратено на жалителите но кое наводно не било одземено од нивниот предок. Јавниот Правобранител тврдел дека решението за денационализација се базирало на првиот акт за одземање, кој не бил валиден бидејќи ниту бил потпишан ниту содржел печат и површината на одземеното земјиште била изразена во *шиник*. Тој го поднел вториот акт за одземање во кој било специфицирано дека површината на одземеното земјиште изнесувала 3,340 м². Заради тие причини, Јавниот Правобранител поднел барање за делумно огласување на ништовно на решението за денационализација во врска со разликите во површината на земјиштето наведени во првиот акт за одземање од 23 Август 1948 година и решението за експропријација од 17 Декември 1948 година.

20. На 23 Мај 2005 година Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на денационализација („второстепена комисија,“) го одбила барањето со образложение дека правосилното решение за денационализација, кое во меѓувреме било спроведено, не може да се прогласи за ништовно врз основа на член 267 (1)(5) од Законот за општа управна постапка бидејќи членовите од Законот за денационализација врз основа на кои било донесено решението за денационализација не содржеле експлицитни одредби кои дозволуваат утврдување негова ништовност како што се бара согласно тој под-параграф. Што се однесува за наводот дека актот за одземање ниту бил потпишан ниту содржел печат, било наведено дека тоа можело да се истакне пред правосилноста на решението за денационализација, и не би можело да води кон прогласување на решението за ништовно врз основа на член 267 (1)(5).

21. Јавниот Правобранител го оспорил второто решение со поведување на тужба за управен спор пред Управниот суд во која се жалел дека решението за денационализација од 14 Јануари 2002 година се базирало на акт за одземање кој не бил потпишан и не содржел печат и на погрешно утврдени факти во врска со површината на земјиштето. Во оваа насока, Јавниот Правобранител се повикал на извадок од државната архива од 16 Август 2005 година во кој било посочено дека земјата била експроприрана на основа на акт за одземање од 20 Октомври 1948 година. Во овој поднесок Јавниот Правобранител истакнал дека неговите барања во врска со разликите во површината биле потврдени со документи кои му биле доставени од „заинтересирани странки,“ според кои би можела да биде утврдена точна површина на земјиштето.

22. На 14 Март 2008 година Управниот суд го потврдил решението на второстепената комисија, наоѓајќи дека правниот лек согласно член 267 (1)(5) на кој се повикал Јавниот Правобранител бил неприменлив на фактите на случајот. Понатаму, истакнал дека тоа што недостасувале потпис и печат, не биле доволни причини за да може решението за денационализација да се прогласи за ништовно. Според условите од релевантното домашно законодавство применливи во тоа време, ова било конечна одлука. Во врска со разликите во површината во одлуката било наведено:

„Судот, при одлучувањето ги ценеше наводите на [Јавниот Правобранител] истакнати во барањето, но истите не ги прифати како основи за поинакво одлучување, бидејќи ниту еден од условите согласно член [267] од Законот за општа управна постапка не бил исполнет за утврдување ништовност на решението.“

3. Постапка за ништовност на решението за денационализација

23. На 14 Јануари 2009 година Комисијата за денационализација, постапувајќи по службена должност а врз основа на член 267(1)(3) од Законот за општа управна постапка, нашла дека извршувањето на решението за денационализација воопшто не било можно и го огласила за ништовно во целост (одлука за ништовност). Понатаму, истакнала дека за основаноста на случајот ќе се одлучи со посебна одлука. Исто така бил издаден и привремен заклучок со кој на жалителите им се забранувало да го продаваат земјиштето се до правосилното разрешување на случајот.

24. Комисијата за денационализација посочила дека за време на испитувањето на посебно барање за денационализација поднесено од страна на наследниците на извесен Г.Т., биле разгледани документите кои се однесувале на барањето за денационализација на жалителите.

25. Комисијата за денационализација истакнала дека според законот кој важел во 1948 година актот за експропријација морал да претходи на решение за експропријација. Комисијата утврдила дека решението за денационализација се засновало на акт за експропријација од Август 1948 година, според кој вкупната површина на земјиштето кое првично било во сопственост на предокот на жалителите изнесувала шест *шиник*. Во решението за експропријација со дата од 17 Декември 1948 година, врз основа на кое била одземена парцелата, било специфицирано дека површината на земјиштето за експропријација изнесувала 3,349 квадратни метри. Комисијата за денационализација исто така се повикала на доказ кој бил поднесен на 23 Август 2001 година од Катастарот на недвижности според кој површината на парцелата изнесувала шест *шиник* и претставувала дел од поголема парцела од која вкупната површина изнесувала 8,309 м². Понатаму, со извадок од „Геодетски елаборат на Асоцијацијата на земјишни експерти на Македонија,“ и „Преглед на стари единици за површина на земјиште и нивна конверзија во хектари, површини и квадратни метри“, издаден врз основа на писмо од 25 Март 1952 година, било утврдено дека еден *шиник* одговара на 650 м². На крај, Комисијата се повикала на катастарска скица изработена од лиценциран геометар направена за одделна постапка за денационализација (иницирана од наследниците на Г.Т.) според која површината на земјиштето кое претходно го поседувал предокот на жалителите, изнесувала 3,763 м². При такви околности, Комисијата утврдила дека жалителите незаконски обезбедиле земјиште во сопственост во површина од 4,546 м², врз основа на решението за денационализација. Заради овие причини, Комисијата утврдила дека решението за

денационализација било спротивно на членовите 1 и 2 од Законот за денационализација и законски невозможно за извршување согласно член 267(1)(3) од Законот за општа управна постапка. Во смисла на вториот член, Комисијата сметала дека неспроведливоста на одлуката ја засегала не само фактичката туку и правната неможност за извршување.

26. Двајцата жалителите вложиле жалби, тврдејќи дека решението за денационализација било правосилно и не можело да биде изменето. Тие исто така се повикале и на одлуката на Управниот суд од 14 Март 2008 година, во која било наведено дека ниту еден од условите за ништовност според член 267 од Законот за општа управна постапка не бил исполнет (види параграф 22 погоре).

27. На 13 Октомври 2009 година второстепената комисија ги одбила жалбите на жалителите, потврдувајќи го образложението дадено од Комисијата за денационализација. Сметала дека Комисијата за денационализација, била обврзана согласно член 268 од Законот за општа управна постапка да го огласи за ништовно решението за денационализација.

28. Жалителите повеле управен спор против второто решение пред Управниот суд. Тие повторно се повикале на одлуката од Управниот суд од 14 Март 2008 (види параграф 22 погоре). Понатаму, тие тврделе дека прашањето за огласување на ништовност веќе било правосилно решено по барање поднесено од Јавниот Правобранител (види параграфи 19-22 погоре).

29. На 17 Мај 2010 година Управниот суд ја уважил нивната тужба и го поништил решението на второстепената комисија. Судот, натаму, го одбил како неосновано барањето на Р.Т. и Б.Т., правните наследници на Г.Т. (трети лица) да се вмешаат во постапката.

Релевантниот дел од пресудата гласи на следниов начин:

“... По мислење на судот, не постои повреда на членот 267(1)(3) од Законот за општата управна постапкаОваа одредба се однесува на неможноста за фактичка примена и правната неможност за примена која би била во спротивност со законската регулатива. Во конкретниов случај не постои таква ситуација и од тие причини не може да се смета дека член 2 од Законот за денационализација бил повреден Ова е така, бидејќи од поднесените докази во постапката судот основано утврдил дека во конкретниот случај решението за денационализацијабило донесено во согласност со Законот за денационализација, на кое му претходело целосно и точно утврдување на фактичката состојба што довело до заклучок дека во тој случај сите законски одредби биле исполнети за [враќање] на имотот.

Во врска со барањето поднесено од Р.Т. и Б.Т. јасно е дека [тие] не учествувале, ниту можеле да учествуваат во управната постапка иницирана од други лица кои барале право на денационализација на дел од имотот кој неспорно бил сопственост на нивните правни претходници. Во поглед на тоа во конкретниов случај не постои можност трети лица (заинтересирани страни) да имаат статус на странки во постапката за денационализација. Секако, тоа не значи дека тие лица ќе бидат лишени од правото на заштита на нивните права и интереси за нив останува можноста да ги бараат своите права со поднесување на граѓанска тужба пред надлежен суд во рок од пет години од правосилноста на решението за денационализација (член 63, став 2 од Законот), против лицата на кои им била доделена сопственоста или им бил исплатен надомест во согласност со одредбите од Законот”

30. На 3 и 4 Август 2010 година Јавниот Правобранител и третите лица соодветно ја обжалиле таквата пресуда пред Врховниот суд, кој во меѓувреме станал надлежен да постапува по жалби против пресуди на Управниот суд. Во жалбата, третите лица тврделе дека разликата помеѓу 3,349 м2 и површината која изворно била доделена на апликантите им припаѓала ним и за оваа цел приложиле докази. Жалителите поднеле одговор со свои наводи.

31. На 25 Октомври 2010 година Врховниот суд ја уважил жалбата поднесена од Јавниот Правобранител и ја преиначил пресудата на Управниот суд. Релевантниот дел од пресудата гласи на следниов начин:

“По мислење на Врховниот суд, кое е содржано во неколку случаи на овој суд, решението за денационализација може да се смета за правно невозможно да се изврши доколку постојат повреди на законот за кои не може да изјави правен лек со примена на други правни средства, како што е ситуацијата во конкретниот случај. Конкретно, со решението за [денационализација] на [жалителите] им било вратено повеќе од она на што имале право да им биде вратено, имајќи ја предвид површината на имотот кој бил сопственост на нивните правни претходници. Во поткрепа на ваквите наводи, државните органи поднеле „Геодетски елаборат на Асоцијацијата на земјишни експерти на Македонија,, и „Преглед на стари единици за површина на земјиште и нивна конверзија во хектари, површини и квадратни метри” како доказ дека еден *шиник* во градот Куманово изнесувал 650 м2. Ова наоѓа своја поткрепа и во решението за експропријација од 17 Декември 1948 година каде било констатирано дека експроприраното земјиште имало површина од 3,349 м2, на кое му претходело точно утврдување на предметот на експропријација. Понатаму, ваквото наоѓање на судот е поткрепено со катастарска скица изработена од овластен геометар врз основа на меѓи и граници на парцелите како што е утврдено во решението за експропријација.

... Правилен е заклучокот дека во конкретниот случај, со решението за денационализација, имотот заведен како имот на Државата бил вратен спротивно на условите предвидени во Законот за денационализација во член 1 и член 2. Штом државните органи утврдиле дека дел од предметниот имот не бил во сопственост на правниот претходник на [жалителите], постои правна пречка за остварување на правото на денационализација врз тој дел од имотот. Оттука, таквото решение не може да се спроведе, што претставува основа за примена на став 1 точка 3 од членот 267 од Законот за општа управна постапка ,што значи дека решението е ништовно.

... Во однос на третите лица, или заинтересираните лица, Законот за денационализација ја исклучува можноста за нив да се јават како странки во постапката за денационализација, и за нив преостанува можноста да ги остваруваат своите права со граѓанска тужба пред надлежен суд во рок од пет години по правосилноста на решението за денационализација (член 63 став 2 од Законот), против лицата на кои им била вратена сопственоста или им бил исплатен андомест во согласност со одредбите од овој Закон.”

32. Оваа одлука им била доставена на жалителите на 24 Декември 2010 година и на 25 Јануари 2011 година соодветно. Со решенија од 31 Јануари и 28 Март 2011 година Врховниот суд ги отфрлил како недозволен нивните барања за преотварање на постапката.

Г. Други релеватни информации

33. На 19 Декември 2012 година, во граѓанска постапка иницирана од вториот жалител против Катастарот на недвижности, првостепениот суд во Куманово издал привремена мерка со која на тужената држава и било забрането да располага со земјишната парцела. На 1 Март 2013 година втората одлука е ставена вон сила со оглед да жалителот ја повлекол постапката против Катастарот на недвижности.

34. Постапувајќи по првичното барање за денационализација, Комисијата за денационализација на 27 Март 2013 година побарала објаснување од Катастарот на недвижности во врска со историските податоци за предметната земјишна парцела. Катастарот на недвижности потврдил дека парцелата која била одземена од предокот на жалителите сега била дел од парцела во сопственост на Државата со површина од 8,309 м².

35. На 29 Октомври 2013 година Комисијата за денационализација го уважила барањето на жалителите за денационализација и одлучила да им врати во сопственост земјишна парцела во површина од 2,460 м² и да им исплати паричен надомест за останатиот дел од парцелата со површина од 889м² кој не можел да им биде вратен, во вкупен износ на вкупна површина од 3,349 м².

36. На 5 Декември 2013 година вториот жалител го оспорил второто решение со поведување на управна тужба. Се чини дека постапката е сеуште во тек.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ПРАВО

A. Закон за денационализација, пречистен текст од 2000 година, Службен Весник бр.43/2000

37. Релевантните одредби од Законот за денационализација се резимирани во случајот на *Vikentijevik v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр.50179/07, §§ 31-42, 6 Февруари 2014 година.

Б. Закон за општата управна постапка од 2005 година, Службен Весник бр. 38/2005 и 110/2008

38. Член 267(1)(3) од Законот за општата управна постапка предвидува дека за ништовно може да се огласи решение чие извршување воопшто не е можно.

39. Член 267(1)(5) предвидува дека решение кое содржи неправилност, која според некоја изречна законска одредба е предвидена како причина за ништовност е причина за огласување на решение заништовно.

40. Според член 268(1)(2) решението може во секое време да се огласи за ништовно по предлог на странката во постапката или од Јавниот обвинител или од страна на органот кој го донел решението или од второстепениот орган по службена должност. Решението може да се огласи за ништовно во целост или делумно.

В. Закон за јавно правобранителство, Службен весник бр.47/1997

41. Релевантните одредби од Законот за јавно правобранителство се резимирани во случајот *Vikentijevik*, цитиран погоре, §§ 46-49.

Г. Закон за управните спорови, Службен весник бр.62/2006

42. Согласно член 37 од Законот, Управниот суд е врзан за барањето од тужбата, но притоа не е врзан со причините на тужбата. На ништовноста на актот судот внимава по службена должност.

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 1 ОД ПРОТОКОЛОТ БР.1 КОН КОНВЕНЦИЈАТА

43. Жалителите се жалеле дека тие биле лишени од нивната сопственост со прекршување на принципот на правна сигурност. Тие се повикале на член 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата, кој гласи:

„Секое физичко или правно лице има право на мирно уживање на својата сопственост. Никој не може да биде лишен од својата сопственост освен кога станува збор за јавен интерес, според условите предвидени со закон и со општите принципи на меѓународното право.

Сепак, претходните одредби во никој случај нема да го нарушат правото на државата да применува закони за кои смета дека се неопходни заради контрола на употребата на сопственоста во согласност со општиот интерес или заради обезбедување на плаќање на даноци или други придонеси или казни.”

A. Допуштеност

1.Тврдења на страните

44. Владата истакнала приговор дека жалбата се однесува на постапка за денационализација која сеуште трае. Од тие причини, Судот треба да ја прогласи жалбата за недопуштена како преуранета.

45. Владата, понатаму приговорила дека жалителите не биле лишени од нивната сопственост бидејќи разликата во големината на парцелата која им била доделена првично и онаа која ја добиле во траењето на постапката за денационализација никогаш не била во сопственост на нивниот предок.

46. Жалителите тврделе дека наводите на Владата биле неосновани.

2.Оценка на судот

47. Во врска со првиот приговор на Владата, Судот забележува дека аргументите на жалителите се однесуваат на огласувањето за ништовно на правосилното решение за денационализација. Прашањето во конкретниов случај е дали принципот на правна сигурност е повреден како резултат на укинувањето на правосилното решение за денационализација, кое е, според праксата на Судот, моментален акт и не создава континуирана состојба, дури и ако подразбира преотворање на постапката (види *Klimenko and Ostapenko v. Russia*, nos. 30709/03 и 30727/03, § 24, 23 Јули 2009).

48. Во врска со ова, Судот забележува дека има утврдено, дури и во ситуации кога барањата на жалителите биле потврдени откако била конечната одлука во нивна корист била укината, но тој факт сам по себе не ги отстранил ефектите на правната несигурност која тие морале да ја доживеат (види *Roseltrans v. Russia*, бр.60974/00, § 27, 21 Јули 2005, и *Zasurtsev v. Russia*, бр. 67051/01, § 51, 27 Април 2006). При овие околности, приговорот на Владата дека жалбата е преуранета треба да се отфрли.

49. Во врска со вториот приговор, Судот повторува дека концептот на „сопственост“, во првиот дел од член 1 од Протоколот бр.1 има автономно значење кое не е ограничено на сопственост на материјални добра и е независно од законската класификација во домашното право. На истиот начин како и материјалните добра, одредени други права и интереси кои создаваат средства може исто така да се сметаат како „сопственички права“, и на тој начин да се сметаат како „сопственост“, за целите на оваа одредба. Во секој случај прашањето кое треба да се испита е дали околностите на случајот, земени во целина, му го дозволуваат на жалителот правото на суштински интерес заштитено со членот 1 од Протоколот бр.1 (види, за пример, *Broniowski v. Poland* [GC] бр.31443/96, § 129, ЕКЧП 2004-В, со натамошни референци).

50. Во предметниот случај, Судот забележува дека за период од околу седум години жалителите поседувале парцела со површина од 8,309 м² и истите се сметале за сопственици на истата за сите законски цели, што исто така било запишано во Катастарот на недвижности (види параграф 14 погоре). Соодветно, Судот смета дека жалителите имале „сопственост“, во рамки на значението на член 1 од Протоколот бр.1, дури иако подоцна нивното право било поништено од последиците на оспорената одлука за ништовност. Во врска со ова, треба да се потенцира дека би било неразумно да се прифати дека државата може да носи закони со кои се дозволува поништување на правото на сопственост и на тој начин да се избегне одговорност за попречување на правата на сопственост, а што е предвидено согласно Конвенцијата (спореди *Gashi v. Croatia*, бр. 32457/05 § 22, 13 Декември 2007). Следува дека вториот приговор на Владата, исто така, мора да биде отфрлен.

51. Судот забележува дека овој жалбен навод не е очигледно неоснован во смисла на значењето на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата. Понатаму, забележува дека овој жалбен навод не е недопуштен по ниту еден друг основ. Оттука, мора да биде прогласен за допуштен.

Б. Основаност

1. Тврдења на странките

52. Жалителите тврдеа дека наводите содржани во одлуката за ништовност во врска со мерките биле неточни. Нивниот предок имал во сопственост 8,309 м², а не помалку. Со оглед на тоа дека жалителите веќе го имале земено земјиштето во сопственост, *the proprio motu* укинувањето не било од јавен интерес, туку од интерес на државата, многу слично како експропријацијата која се случила во 1948 година. Крајно, тие истакнале дека вториот акт за одземање и решението за експропријација (види параграф 7 и 8 погоре) биле лажни.

53. Владата твреше дека било јасно согласно доказот поднесен од Катастарот на недвижности, кој му претходел на решението за денационализација, дека делот кој бил одземен од бабата на жалителите бил само дел од земјата која им била вратена на жалителите. Самиот факт дека поголема земјишна парцела им била вратена на жалителите означувал дека денационализацијата била во спротивност со Законот за денационализација. Исто така, според релевантното законодавство во време на експропријацијата, на решението за експропријација морало да му претходи акт за експропријација, каде вториот бил поконкретен. Јавниот Правобранител, во интерес на државата, побарал огласување на ништовност на решението за денационализација. Одлуката од 14 Јануари 2009 година била законита и имала за цел заштита на јавниот интерес и на правата на трети лица. Во новата постапка за денационализација која следела по укинувањето на решението за денационализација, земјишната парцела одземена од предокот на жалителите била идентификувана како парцела која покривала површина од 3,349 м². Освен тоа, во одредена фаза од постапката била издадена привремена мерка наметната од еден од жалителите и државата продолжила да постапува понатаму по барањето за денационализација. Сето ова укажува на фактот дека државата немала намера непотребно да се меша во имотните интереси на жалителите.

2. Оценка на Судот

(а) Општи принципи

54. Судот повторува дека како општо правило, првиот и најзначаен предуслов од член 1 од Протоколот Бр.1 е дека секое мешање од страна на јавните власти во мирното уживање на сопственоста мора да биде законско (види *Iatridis v. Greece* [GC], бр. 31107/96, § 58, ЕКЧП 1999-II); втората реченица од првиот став го покрива лишувањето од владение само како „предмет на услови предвидени со закон,, и вториот став препознава дека Државите имаат право да ја контролираат сопственоста само со примена на „закони,, (види, помеѓу другите овластувања, *Moskal v. Poland*, бр. 10373/05, § 49-52, 15 Септември 2009 година).

55. Судот повторува дека постоењето на барање потврдено со обврзувачка и извршна пресуда или управен акт му обезбедува на корисникот „леgitимно очекување,, дека барањето ќе биде извршено, и претставува „сопственост,, на корисникот во согласност со значението согласно член 1 од Протоколот бр.1. Укинувањето на таква пресуда или акт е еднакво на мешање во неговото или нејзиното право на мирно уживање на сопственоста. Принципот на „правична рамнотежа,, нема да биде повреден кога засегнатото лице носи индивидуален и преголем товар (види, на

пример, *Vikentijevik*, цитиран погоре, § 59, 6 Февруари 2014 година, со натамошни референци).

56. Понатаму, принципот на „добро владеење,, кога е во прашање јавниот интерес, подразбира обврска на јавните власти да дејствуваат во погодно време, на соодветен начин и со максимална конзистентност (види *Beyeler v. Italy* [GC], бр.33202/96 § 120, ЕКЧП 2000-I).

(б) Примена на принципите на Конвенцијата во конкретниот случај

(1) Дали жалителот имал сопственост

57. Судот потврдува дека прашањето дали постоела сопственост во конкретниот случај веќе е разгледано во главата за допуштеност (види параграф 49 и 50 погоре).

58. Соодветно, по видување на Судот, жалителот имал „сопственост,, во согласност со значението од член 1 од Протоколот бр.1.

(2) Дали имало попречување на сопственоста на жалителот

59. Судот смета дека укинувањето на решението за денационализација кое било правосилно претставува мешање во сопственоста на жалителот (види *Nelyubin v. Russia*, бр.14502/04, § 32, 2 Ноември 2006 година, и *Vikentijevik*, цитиран погоре, § 61).

60. Оттука мора да утврди дали попречувањето за кое имало жалба било законско и дали било пропорционално со спроведувањето на легитимната цел.

(3) Законитост на попречувањето

61. Одлуката за ништовност се базирала на член 267(1)(3) од Законот за општата управна постапка, кој предвидувал дека правосилен управен акт може да се огласи за ништовен ако е невозможно да се спроведе. Согласно толкувањето на Врховниот суд, спроведувањето на решение може да биде невозможно и фактички и законски. Од тие причини нема сомневање дека, како што и Врховниот суд утврдил во својата одлука од 25 Октомври 2010 година (види параграф 31 погоре), површината која била обжалена се базирала на валидни законски одредби.

62. Судот, забележувајќи дека неговата надлежност да ја цени усогласеноста со домашното право е ограничена (види, помеѓу другите надлежности, *Allan Jacobsson v. Sweden* (бр. 1), 25 Октомври 1989 година, Серија А бр. 163, т.17, § 57), прифаќа дека постапката на жалителот била преотворена како последица на откривањето на неправилност во првичното оценување на барањето за денационализација на жалителот, што го направило невозможно спроведувањето на првото решение за денационализација и од тие причини подложно на измена, како што се бара според релеватното домашно право.

63. Горенаведените размислувања се доволни да му овозможат на Судот да заклучи дека мешањето во имотните права на жалителот било предвидено со закон, како што е предвидено со членот 1 од Протоколот бр.1.

(4) Легитимна цел

64. Судот повторува дека националните власти, поради нивното директно знаење за општеството и неговите потреби, во принцип, се во подобра позиција отколку меѓународниот суд да цени што е “во јавен интерес”. Според системот на заштита утврден со Конвенцијата, националните власти треба да ја направат иницијалната проценка за постоењето на проблем од јавен интерес гарантирајќи мерки за лишување од сопственост. Овде, како и во други области во кои се протега заштитата предвидена со Конвенцијата, националните власти соодветно уживаат одредена граница на уважување. Судот ќе ја почитува одлуката на националните власти во однос на тоа што е „во јавен интерес,, освен доколку одлуката е очигледно без разумна основаност (види *Stec and Others v. The United Kingdom* [GC], nos. 65731/01 и § 52, ЕКЧП 2006-VI; види исто така *Vikentijevik*, цитиран погоре, § 68).

65. Во врска со овој случај, Судот прифаќа дека попречувањето кое е во прашање следело легитимна цел, а тоа е да се осигура дека од јавните средства нема да се поддржат незаслужни баратели. (спореди *Moskal*, цитиран погоре, § 63). Судот исто така забележува дека постапката во која решението за денационализација било огласено за ништовно, била иницираната од Комисијата за денационализација која постапувала по службена должност при разгледување на писмени докази во друга одвоена постапка за денационализација иницирана од наследниците на Г.Т. (види параграф 24 погоре). Од овие причини, Судот исто така прифаќа дека попречувањето кое е во прашање имало за цел заштита на правата на трети лица (види *Romankević v. Lithuania*, бр. 25747/07, § 35, 2 Декември 2014 година, и *Vikentijevik*, цитиран погоре, § 70).

(5) Пропорционалност

66. Судот, следно мора да испита дали попречувањето на мирното уживање на сопственоста го повредува принципот на правична рамнотежа помеѓу барањата на општиот јавен интерес и предусловите за заштита на индивидуалните основни права, или дали наметнува непропорционален и огромен товар на жалителот (види *Moskal*, цитиран погоре, § 64, со понатамошни референци).

67. Во околностите на конкретниот случај Судот најпрво забележува дека Комисијата за денационализација како и Врховниот суд, како највисока судска власт во Државата, го оствариле нивното правото да ја преиспитаат одлуката со цел да корегираат одредени основни неправилности кои биле претходно направени од Комисијата за денационализација, која била прва и единствена инстанца во основната постапка за денационализација и ја испитувала основаноста на барањето на жалителите врз основа на документите поднесени самостојно од страна на жалителите во прилог кон барањето. Судот исто така забележува дека во поткрепа на нивното барање за денационализација жалителите го поднеле само првиот акт за експропријација, во кој била изразена површината на парцелата единствено во мерка *шиник*.

68. Иако огласувањето за ништовно на правосилното решение било направено во согласност со домашното право, Судот забележува дека употребата на таков вонреден правен лек се предвидува во случаи каде отстранувањето на основните неправилности било неопходно, и кое не треба да се меша со правото на жалба, кое нешто Јавниот Правобранител не го искористил во конкретниот случај. Навистина, според судската пракса на Судот, корегирањето на основните неправилности може да се смета за „исклучителни околности,, за поништување на правосилно решено прашање (спореди *Giuran v. Romania*, бр.24360/04, § 48, ЕКЧП 2011 (извадоци), и *Vikentijevik*, цитиран погоре, § 72).

69. Драстичната разлика во површината помеѓу онаа која им била првично доделена на жалителите (8,309 м²) и онаа која подоцна била утврдена како површина која требало да им се додели (3,349 м²) е од голема важност за оценката на Судот. Со

оглед на ограничените докази кои биле презентирани на Комисијата за денационализација при нејзиното прво постапување по случајот, таквата неправилност во решението на Комисијата за денационализација, доделувајќи им на жалителите 8,309 м² наместо 3,349 м² површина на земјиште, не било непредвидливо за жалителите.

70. Понатаму, земајќи ги во предвид предметните докази кои довеле до огласување за ништовно на правосилното решение за денационализација се појавиле само откако решението за денационализација станало правосилно (види параграфи 21 и 24 погоре), Судот смета дека фактот што Јавниот Правобранител не успеал да вложи жалба против правосилното решение за денационализација не може да се смета како одлучувачки елемент при проценката на Судот. Покрај тоа, Судот забележува дека по добивањето на таквите докази, Јавниот Правобранител постапил веднаш, иако се потпираше на погрешни домашни одредби и следствено на тоа без никаков успех (види параграфи 19-22 погоре). Од тие причини, а со оглед на конкретните околности на случајот, Судот не смета дека мерките биле неоправдани и непропорционални кои се примениле подоцна со цел корегирање на неправилностите во решението на Комисијата за денационализација (спореди *Vikenjijevik*, цитиран погоре, § 73).

71. Во врска со ова, Судот би потенцирал дека фактот што ништовноста била направена седум години по правосилноста на решението за денационализација е важен факт кој треба да се земе предвид, но со оглед на судската пракса на Судот, и согласно горе забележаните околности на случајот, не може да се смета за суштински (спореди *Vikenjijevik*, цитиран погоре, § 71-76).

72. Осврнувајќи се на причините дадени од Врховниот суд, Судот забележува дека огласувањето ништовност било направено поради фундаментални неправилности во пресметката на површината на предметната парцела. Ваквите разлики за прв пат и станале познати на Комисијата за денационализација кога разгледувала друго барање за денационализација, односно тоа на Р.Т и Б.Т. кои имале конкуретни интереси со оние на жалителите (види параграф 27 погоре). Под вакви околности, Судот наоѓа дека Врховниот суд ја потврдил одлуката за ништовност првенствено и пред се со цел заштита на правата на трети лица кои не биле странка во постапката. Судот и претходно има потврдено дека такви основи за огласување на ништовен правосилен акт се оправдани (види *Vikenjijevik*, цитиран погоре, § 69 и 72; види исто така *Protsenko v. Russia*, бр.13151/04, § 30, 31 Јули 2008 година, и *Karen Poghosyan v. Armenia*, бр. 62356/09, § 47, 31 Март 2016 година) и дека принципот се проширува на секоја финална правна ситуација (види *Moskal*, цитиран погоре § 82).

73. Исто така фактот дека одлуката за експропријација од 17 Ноември 1948 година, која била единствена во која била специфицирана точната површина на предметното земјиште, не била поднесена до Комисијата за денационализација кога за прв пат одлучувала за враќање што претставува клучен фактор за Судот. Во оваа смисла Судот забележува дека Врховниот суд при одлучувањето имал одредени докази кои не и биле достапни на Комисијата за денационализација кога првично одлучила и потврдила дека површината на предметното земјиште изнесувала 3,349 м² (види параграф 31 погоре). Од наведеното, јасно е дека Врховниот суд го искористил своето право на преиспитување со цел да ја корегира суштинската неправилност направена од Комисијата за денационализација, заради која решението за денационализација не било возможно правно да се спроведе со оглед да било спротивно на одредбите од Законот

за денационализација како и на интересите на трети лица кои не биле странка во постапката. Притоа Врховниот суд навел причини од суштински и релевантен карактер кои го оправдуваат вонредното огласување за ништовно на правосилното

решение за денационализација (спореди *Vikentijevik*, цитиран погоре, § 72, и спротивно, *Bočvarska v. the Former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр. 27865/02, §§ 82, 83, 17 Септември 2009 година).

74. На крајот, Судот смета дека последиците од огласувањето за ништовно на решението за денационализација не се без значење за конкретниот случај. Во врска со ова, забележува дека врз основа на неправилностите прецизирани погоре, случајот бил вратен на Комисијата за денационализација за ново испитување и на жалителите им била вратена земјишна парцела како и доделен паричен надомест за парцела во површина од 3,349 м² (види параграф 35 погоре). Крајно, во случај третите лица да стекнат сопственост на парцелата која жалителите претходно неправилно ја добиле, жалителите сеуште ќе имаат законска можност да ги бараат своите имотни права согласно член 63 од Законот за денационализација (види параграф 37 погоре).

75. Горенаведените размислувања на тој начин го навеле Судот да заклучи дека вонредното огласување за ништовно на решението не претставувало неоправдано мешање во правото на сопственост на жалителите како што е гарантирано со Член 1 од Протоколот бр.1.

76. Соодветно не постои повреда на одредбите на Конвенцијата.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 6 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

77. Жалителите исто така се жалеле дека преотворањето на постапката за денационализација од страна на Државата, што довело до огласување за ништовно на правосилно решение со кое им било дадено право на сопственост, било во спротивност со членот 6 § 1 од Конвенцијата.

Член 6 § 1 од Конвенцијата во својот релевантен дел гласи како што следи:

“ Во определувањето на неговите граѓански права и обврски ..., секој има право на правичносудење пред суд

78. Владата тврдеше дека преотворањето било направено во согласност со домашното право.

79. Следува дека овој дел од жалбата не е очигледно неоснован според значението на Член 35 § 3 од Конвенцијата или недопуштена по било која друга основа. Од тие причини мора да биде прогласена за допуштена.

80. Сепак, имајќи ги предвид причините поради кои Судот не нашол повреда на Членот 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата, Судот наоѓа дека жалбата на жалителите според Членот 6 во врска со принципот на правна сигурност од Конвенцијата не бара одвоено разгледување (види, на пример, *Iwaszkiewicz v. Poland*, бр. 30614/06, § 70, 26 Јули 2011 година).

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ја прогласува* жалбата за допуштена;
2. *Утврдува* дека нема повреда на Член 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата;
3. *Утврдува* дека не е неопходно да се испитува одвоено жалбата по Член 6 од Конвенцијата;

Изготвено на Англиски јазик, и објавено во писмена форма на 19 Октомври 2017 година, согласно Правилото 77 §§ 2 и 3 од Правилата на Судот.

Renata Degener
Заменик Секретар

Aleš Pejchal
Претседател